

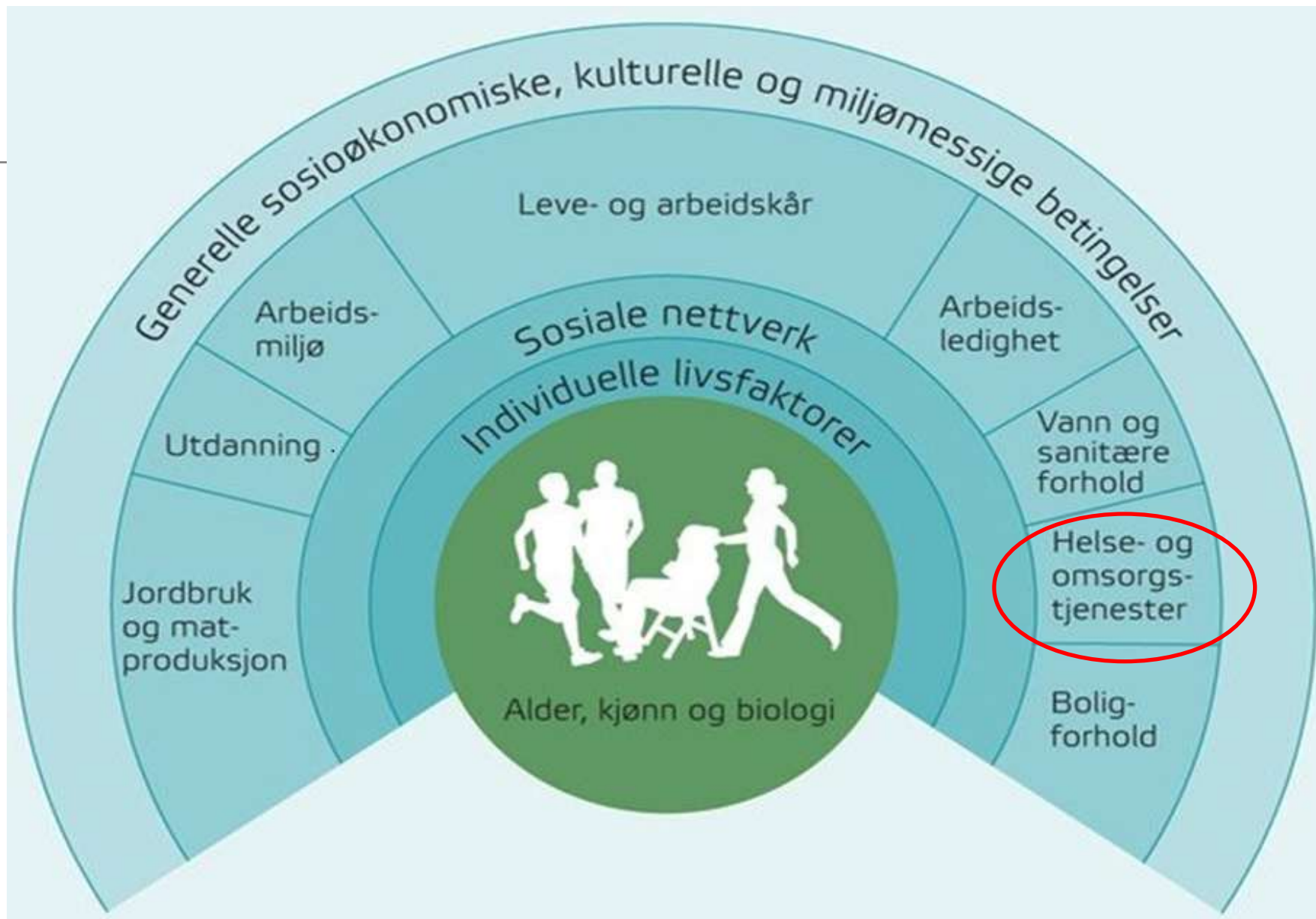

RISØR KOMMUNE

FOLKEHELSE: Arbeid med oversikt over helsetilstand og påvirkningsfaktorer

Felles orientering for alle komiteene 3. april 2014

ved folkehelsekoordinator Christine Kåsin Sønningdal og
rådgiver Malin Paust

Bakgrunnsdokumenter

- Folkehelseloven (2012) (§ 5)
- Forskrift om oversikt over folkehelsen
- Veileder: God oversikt – en forutsetning for god folkehelse- (2013)

Oversikten skal baseres på:

- a) Opplysninger som statlige helsemyndigheter og fylkeskommunen gjør tilgjengelig
- b) Kunnskap fra de kommunale helse- og omsorgstjenestene
- c) Kunnskap om faktorer og utviklingstrekk i miljø og lokalsamfunn som kan ha innvirkning på befolkningens helse.

(Folkehelseloven § 5. Oversikt over helsetilstand og påvirkningsfaktorer i kommunen)

Forskrift om oversikt over folkehelsen

§ 4 Kommunen skal ha løpende oversikt over folkehelsetilstanden og påvirkningsfaktorer

§ 5 Dokument hvert 4. år

Hvorfor oversikt?

- felles forståelse av lokale utfordringer og hvilke faktorer det er mulig å påvirke
- gjøre folkehelsearbeidet mer treffsikkert
- grunnlag for beslutninger i folkehelsearbeidet
- grunnlag for kommunalt planarbeid

Fremskaffe informasjon om helsetilstand og påvirkningsfaktorer i befolkningen - hva er status og trender?

Ut fra denne informasjonen vurdere konsekvenser og årsaksforhold, og definere hovedutfordringer og ressurser for kommunen/fylkeskommunen

Utarbeide grunnlag for beslutninger om tiltak/ videre innsats
a) På kort sikt
b) Kryttet opp til lang-siktig planlegging

Organisering av arbeidet

- etablere rutiner for å samle, oppdatere og gjenfinne informasjon
- flerfaglig kompetanse og –bidrag til arbeidet
 - Kommuneplanen
 - Oversiktsdokument
 - Virksomhetsplaner/Årsmelding
 - Øvrig planverk

Hvordan skaffe oversikt?

- a) Opplysninger som statlige helsemyndigheter og fylkeskommunen gjør tilgjengelig**
- b) Kunnskap fra de kommunale helse- og omsorgstjenestene
- c) Kunnskap om faktorer og utviklingstrekk i miljø og lokalsamfunn som kan ha innvirkning på befolkningens helse

Tema		Indikator	Kommune	Fylke	Norge	Enhet (*)	Folkehelsebarometer for Risør
Om befolkningen	1	Befolkningsvekst	-0,74	1,1	1,3	prosent	
	2	Befolkning under 18 år	20	23	22	prosent	
	3	Befolkning over 80 år, framskrevet	4,9	4	4,1	prosent	
	4	Personer som bor alene	19	16	18	prosent	
	5	Innvandrere og norskf. med innv.foreldre	8,7	11	14	prosent	
Levekår	6	Vgs eller høyere utdanning, 30-39 år	79	81	83	prosent	
	7	Lavinntekt (husholdninger), 0-17 år	11	11	9,5	prosent	
	8	Inntektsulikhet, P90/P10	2,5	2,5	2,7	-	
	9	Arbeidsledige, 15-29 år	2,9	2,8	2,2	prosent	
	10	Uføretrygdte, 18-44 år	4,7	4,2	2,5	prosent (a,k*)	
	11	Barn av enslige forsørgere	20	17	16	prosent	
Miljø	12	Personskader, behandlet i sykehus	13	14	13	per 1000 (a,k*)	
	13	Miljørettet helsevern, bhg og skoler	-	-	-		
Skole	14	Trives på skolen, 10. klasse	84	81	84	prosent (k*)	
	15	Mobbes på skolen, 10. klasse	11	10	8,9	prosent (k*)	
	16	Laveste mestringsnivå i lesing, 5. klasse	25	29	26	prosent (k*)	
	17	Frafall i videregående skole	26	26	25	prosent (k*)	
Leve- vaner	18	Røyking, kvinner	20	16	15	prosent (a*)	
	19	Overvekt inkl. fedme, menn	31	27	25	prosent	
Helse og sykdom	20	Forventet levealder, menn	76,6	76,6	77,5	år	
	21	Forventet levealder, kvinner	82,7	81,5	82,3	år	
	22	Psykiske sympt. og lidelser, primærh.tj.	150	161	136	per 1000 (a,k*)	
	23	Psykiske lidelser, legemiddelbrukere	139	149	131	per 1000 (a,k*)	
	24	Hjerte- og karsykdom, primærh.tj.	121	105	104	per 1000 (a,k*)	
	25	Kolesterolsenkende legemidler, brukere	94	87	79	per 1000 (a,k*)	
	26	Hjerte- og karsykdom, beh. i sykehus	17	19	18	per 1000 (a,k*)	
	27	Type 2-diabetes, legemiddelbrukere	31	30	33	per 1000 (a,k*)	
	28	Kreft totalt, nye tilfeller	568	605	565	per 100 000 (a,k*)	
	29	Tykk- og endetarmskreft, nye tilfeller	76	72	77	per 100 000 (a,k*)	
	30	KOLS og astma, legemiddelbrukere	108	117	99	per 1000 (a,k*)	
	31	Lungekreft og KOLS, dødelighet	56	58	39	per 100 000 (a,k*)	
	32	Muskel og skjelett, primærhelsetjenesten	229	255	255	per 1000 (a,k*)	
	33	Hoftebrudd, behandlet i sykehus	1,6	2	2,1	per 1000 (a,k*)	
	34	Vaksinasjonsdekning, MMR, 9-åringer	95,1	93,3	94,4	prosent	

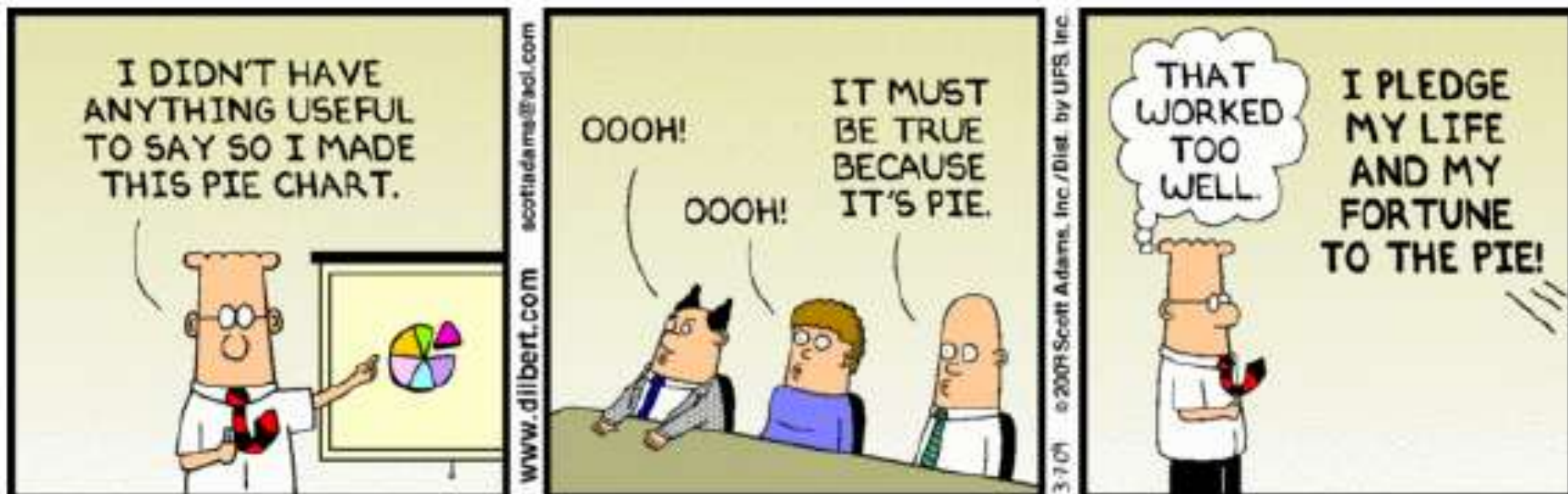
Områder hvor Risør utmerker seg

- Høyere estimert andel eldre over 80 år i 2020
- Lavere andel med vgs eller høyere utdanning
- Høyere andel barn (0-17 år) som bor i husholdninger med lav inntekt
- Høyere andel barn med enslig forsørger
- Høyere andel med psykiske symptomer og lidelser
- Mindre utbredelse av sykdommer og plager knyttet til muskel- og skjelettsystemet

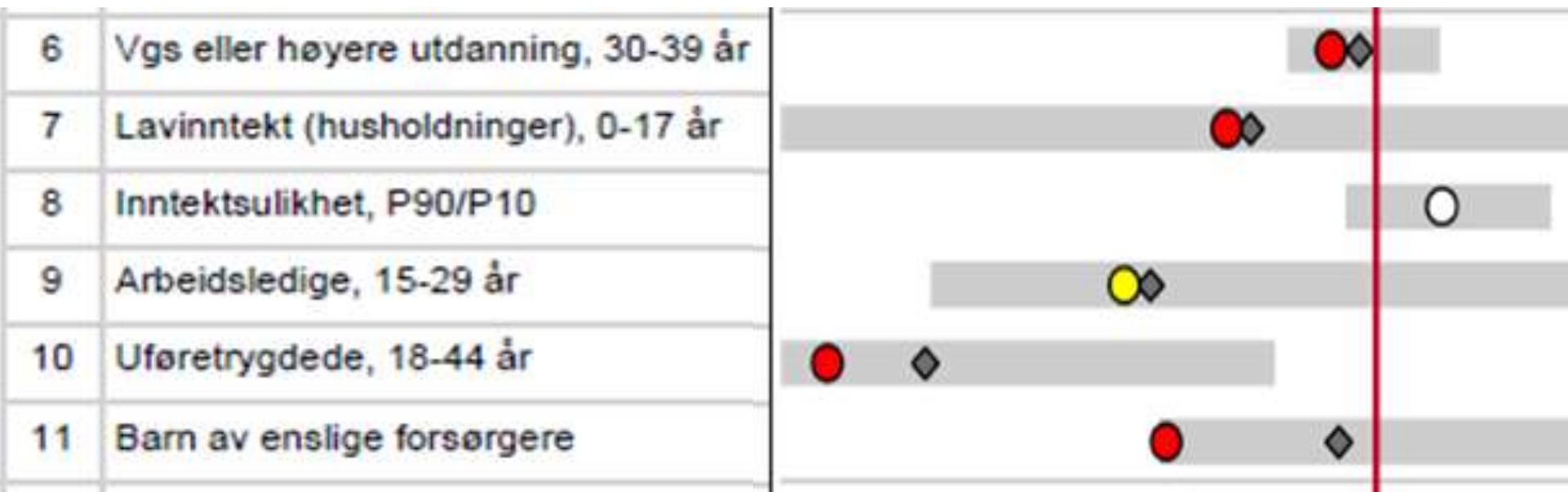
Tall er overbevisende

- men ikke alltid relevante

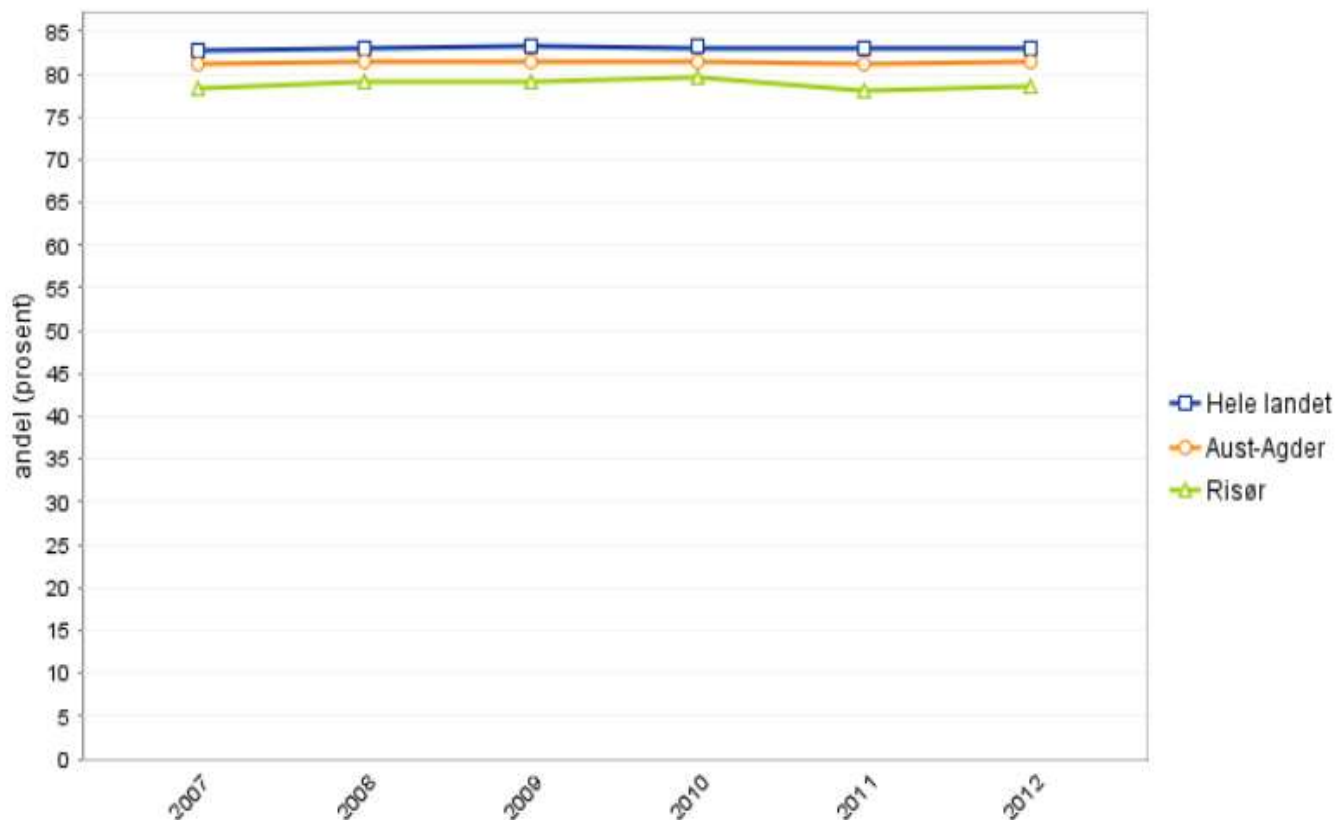
Levekår

Høyeste fullførte utdanningsnivå – videregående eller høyere, 30-39 år, andel (prosent)

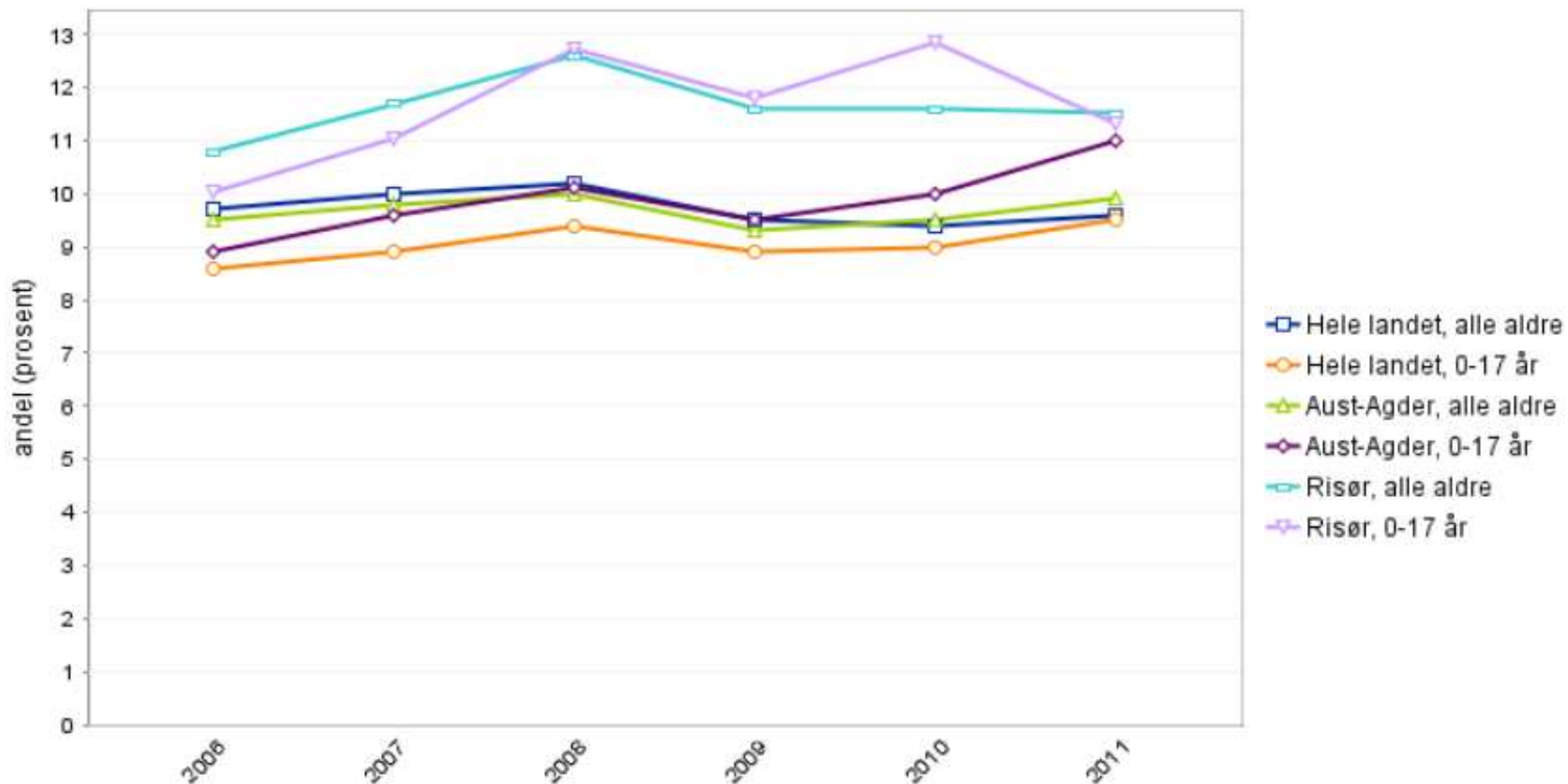
► Endre utvalg av...

Lavinntekt (husholdninger) – EU60, andel (prosent)

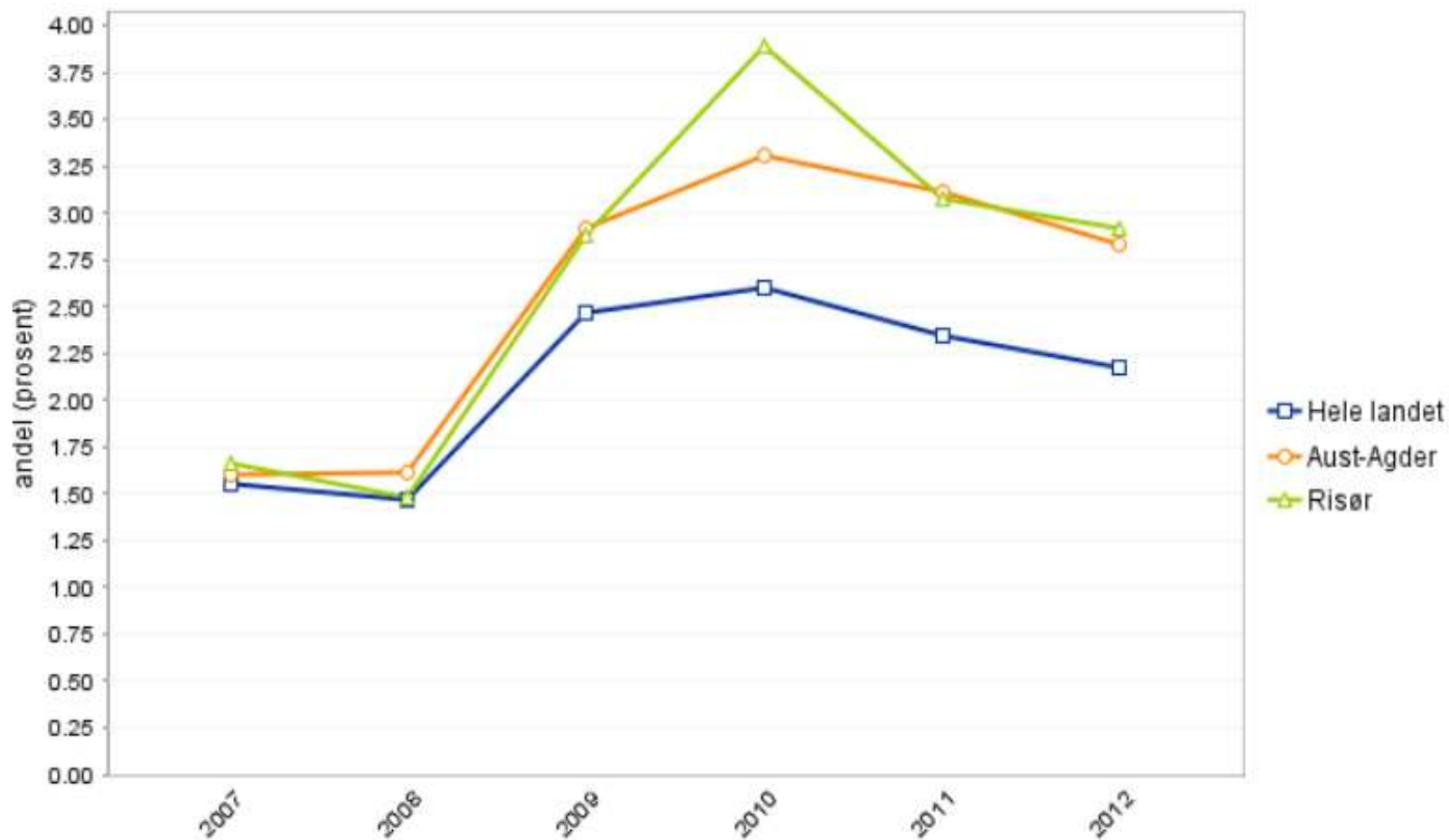
► Endre utvalg av...

Arbeidsledighet – 15-29 år, andel (prosent)

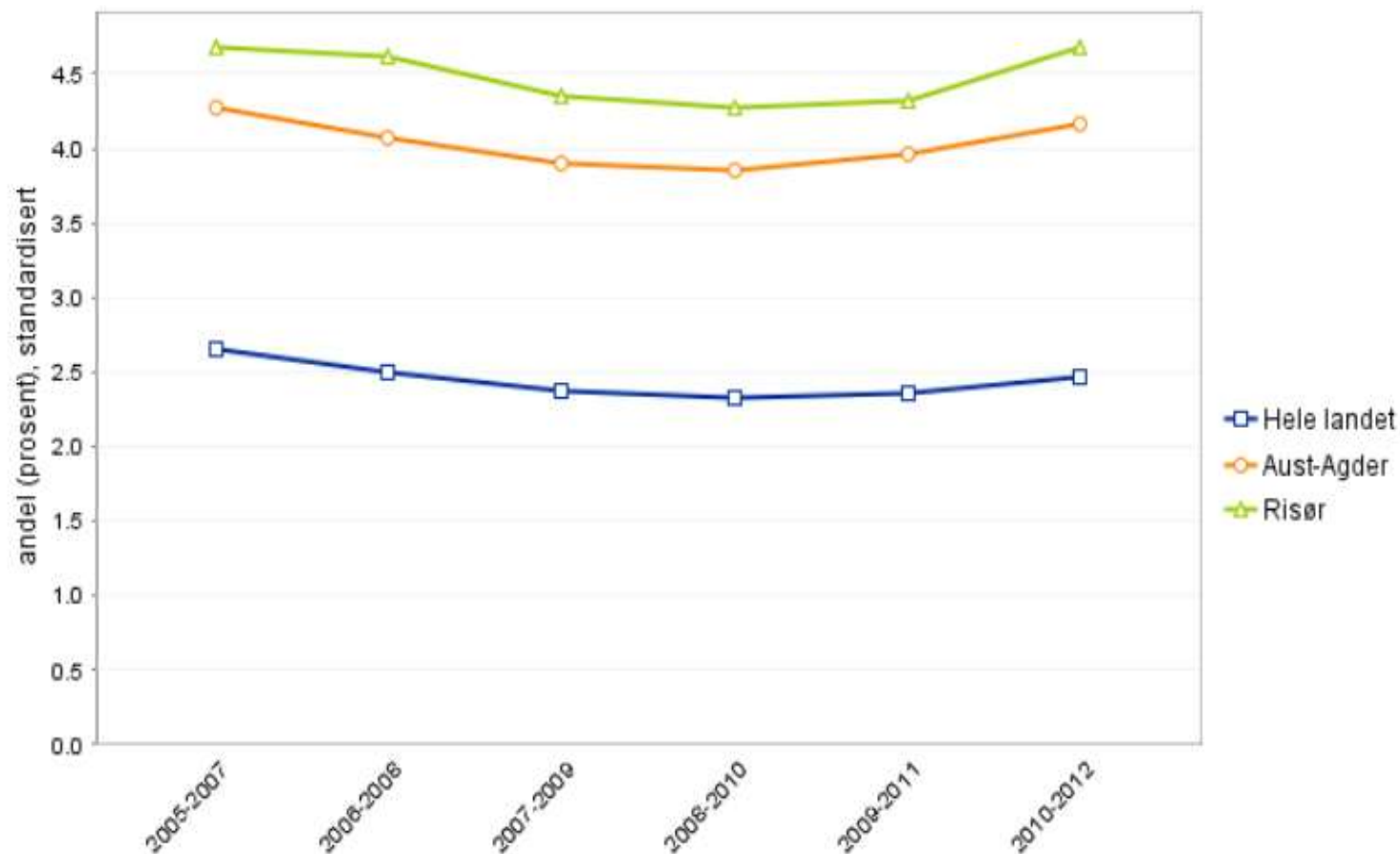
► Endre utvalg av...

Uføretrygdede – kjønn samlet, 18-44 år, andel (prosent), standardisert

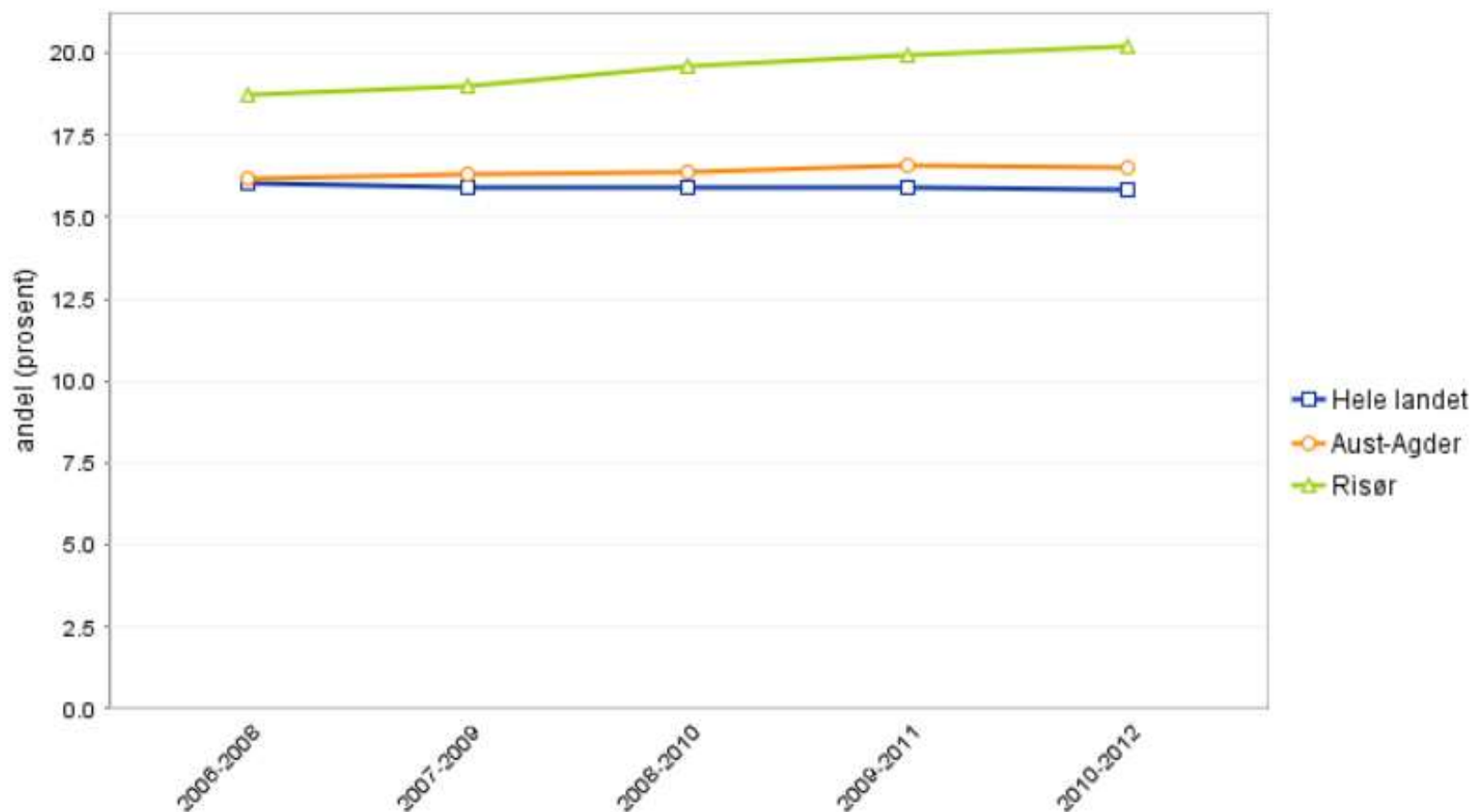
► Endre utvalg av...

Barn av eneforsørgere – andel (prosent)

► Endre utvalg av...

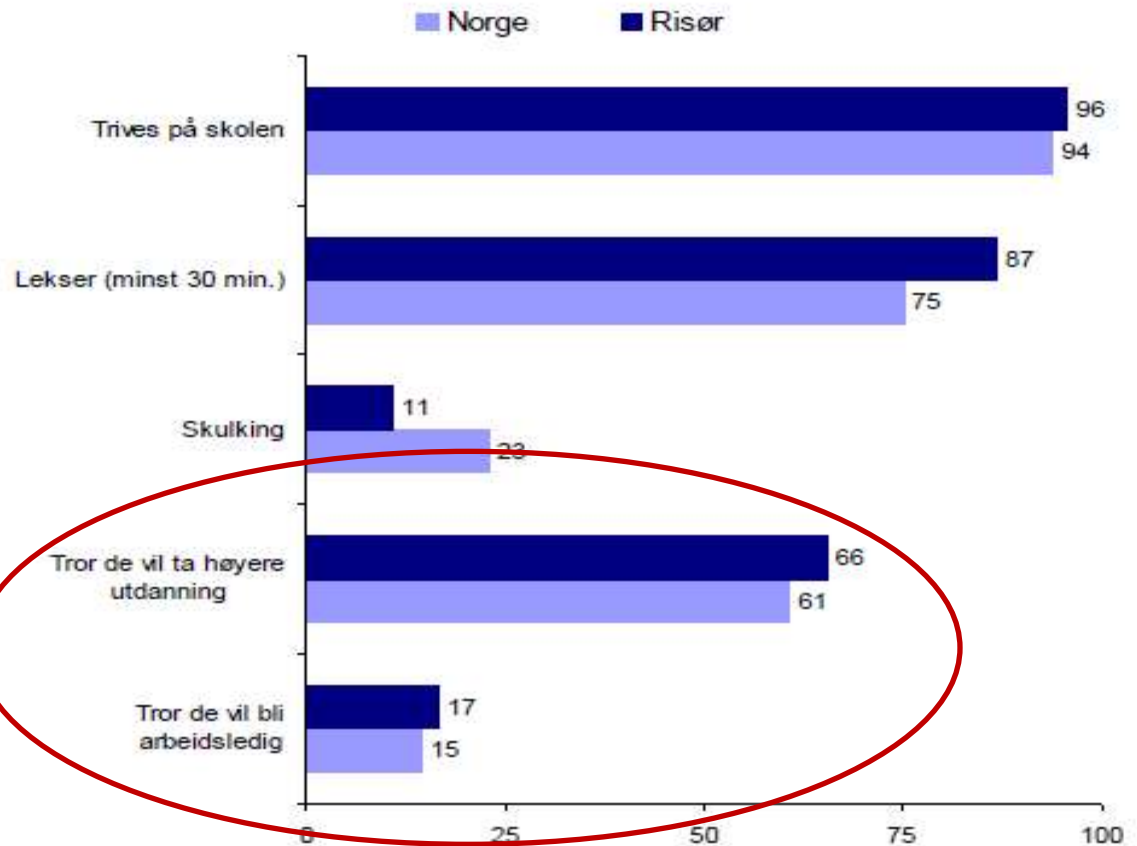

Ungdomsskolen

SKOLE OG FRAMTID

DEFINISJONER:

- **Trives på skolen:**
Andel som svarer «trives svært godt» eller «trives nokså godt» på spørsmålet: Trives du på skolen?
- **Lekser (minst 30 min.):**
Andel som svarer «1/2 – 1 time» eller mer på spørsmålet: Hvor lang tid bruker du gjennomsnittlig per dag på lekser og annet skolearbeid (utenom skoletiden)?
- **Skulking:**
Andel som svarer «minst én gang» på spørsmålet: Har du skulket skolen det siste året?
- **Tror de vil ta høyere utdanning:**
Andel som svarer «ja» på spørsmålet: Tror du at du vil komme til å ta utdanning på universitet eller høyskole?
- **Tror de vil bli arbeidsledig:**
Andel som svarer «ja» på spørsmålet: Tror du at du noen gang vil bli arbeidsledig?

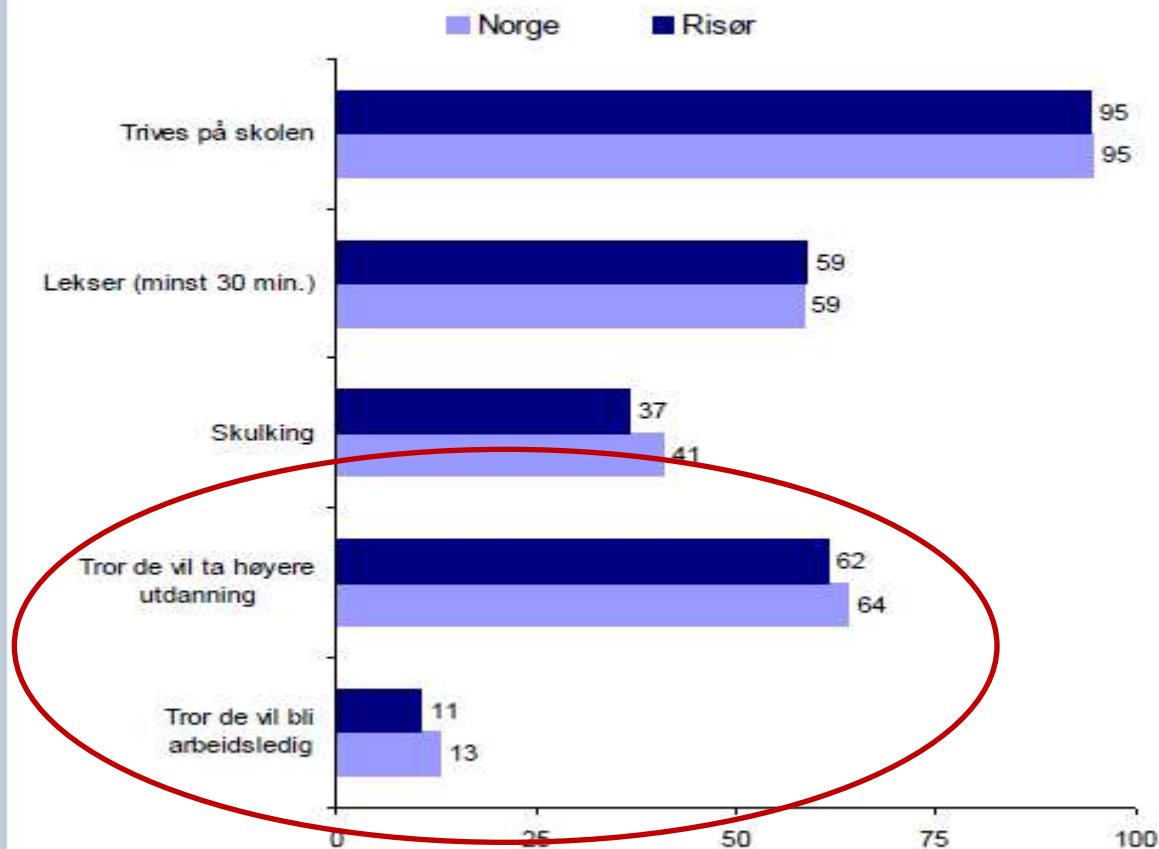

Videregående skole

SKOLE OG FRAMTID

DEFINISJONER:

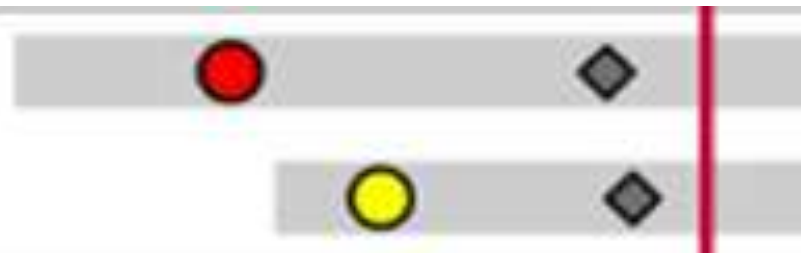
- **Trives på skolen:**
Andel som svarer «trives svært godt» eller «trives nokså godt» på spørsmålet: Trives du på skolen?
- **Lekser (minst 30 min.):**
Andel som svarer «1/2 – 1 time» eller mer på spørsmålet: Hvor lang tid bruker du gjennomsnittlig per dag på lekser og annet skolearbeid (utenom skoletiden)?
- **Skulking:**
Andel som svarer «minst én gang» på spørsmålet: Har du skulket skolen det siste året?
- **Tror de vil ta høyere utdanning:**
Andel som svarer «ja» på spørsmålet: Tror du at du vil komme til å ta utdanning på universitet eller høyskole?
- **Tror de vil bli arbeidsledig:**
Andel som svarer «ja» på spørsmålet: Tror du at du noen gang vil bli arbeidsledig?

Levevaner

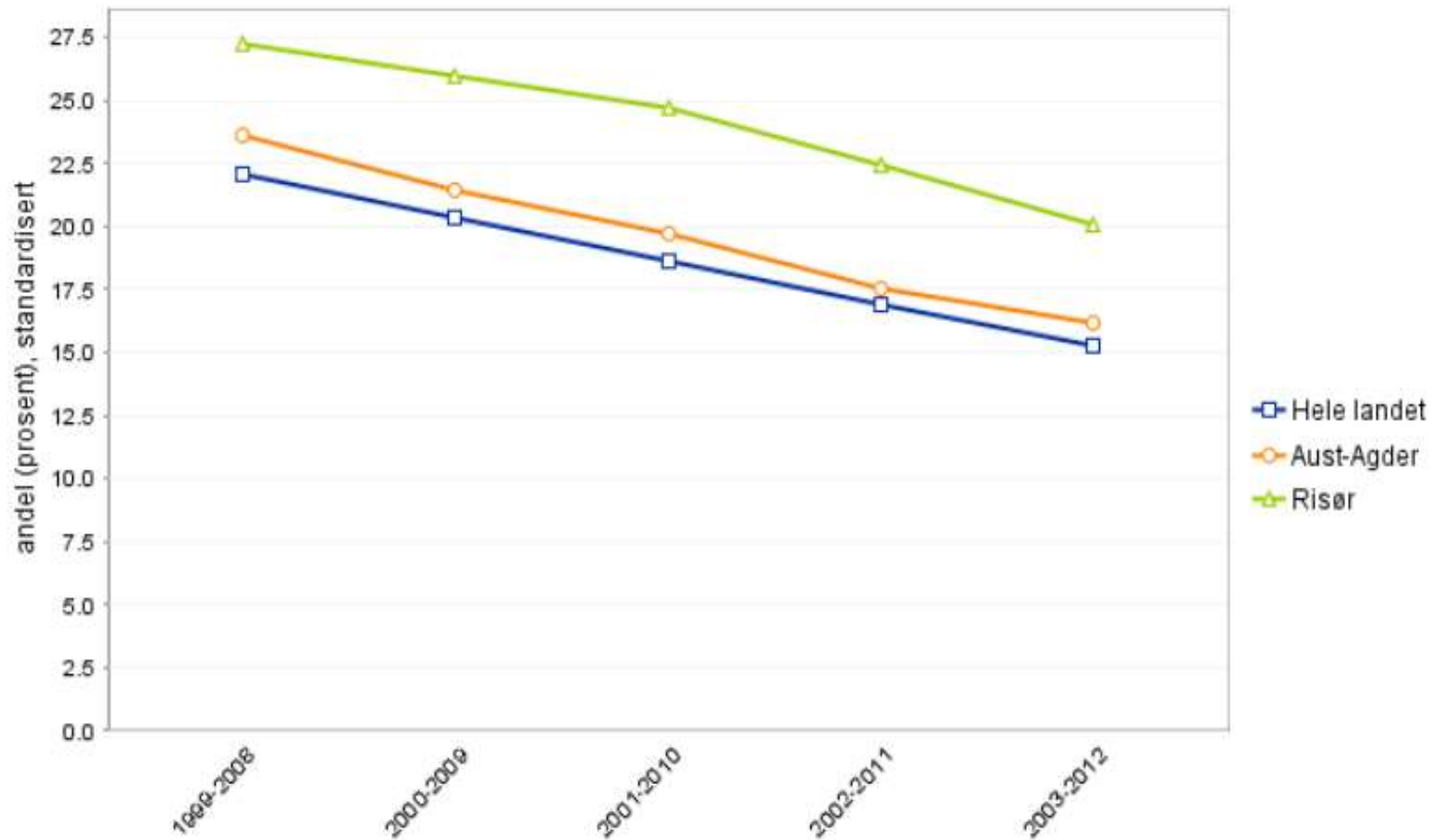
18	Røyking, kvinner
19	Overvekt inkl. fedme, menn

Røyking, kvinner – andel (prosent), standardisert

► Endre utvalg av...

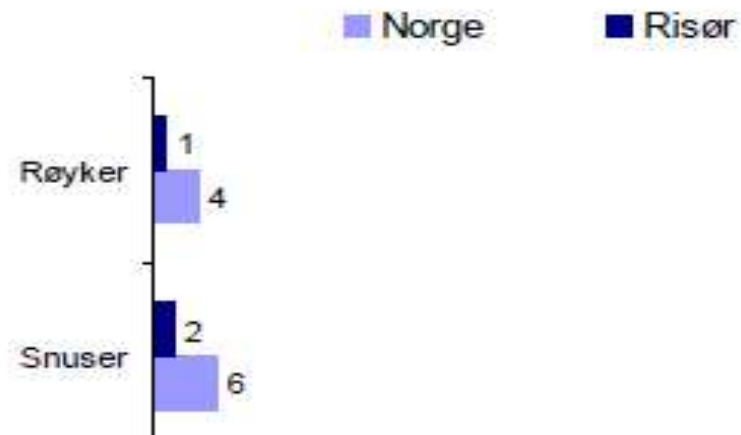
Ungdomsskolen

TOBAKK OG RUS

DEFINISJONER:

- Røyker:
Andel som svarer at de røyker «minst ukentlig» på spørsmålet: Røyker du?
- Snuser:
Andel som svarer at de bruker snus «minst ukentlig» på spørsmålet: Snuser du?

ungdata

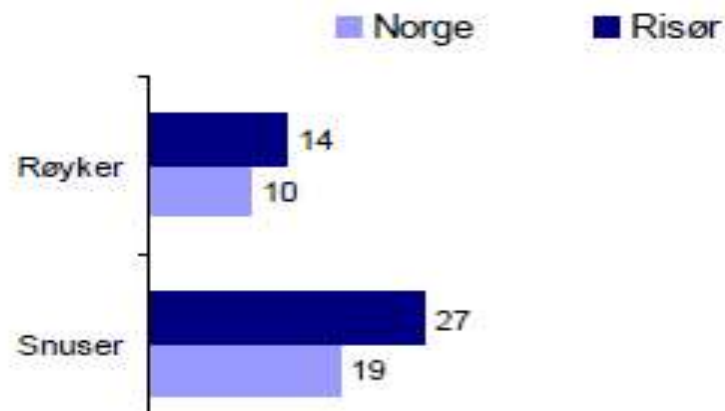
Videregående skole

TOBAKK OG RUS

DEFINISJONER:

- Røyker:
Andel som svarer at de røyker «minst ukentlig» på spørsmålet: Røyker du?
- Snuser:
Andel som svarer at de bruker snus «minst ukentlig» på spørsmålet: Snuser du?

ungdata

KOLS og astma, legemiddelbrukere (45-74 år) – kjønn samlet, per 1000,

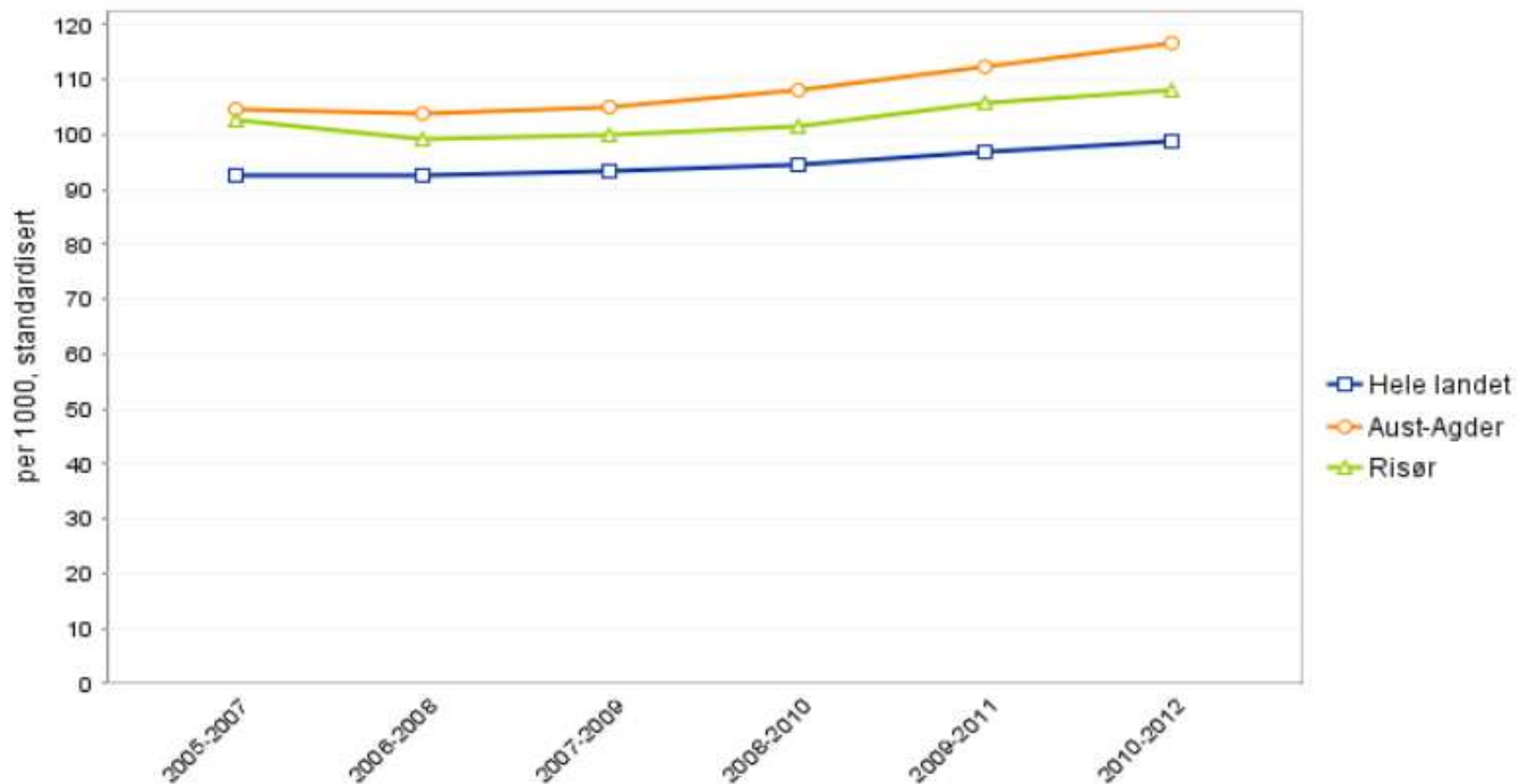
▼ Endre utvalg av...

Geografi

År

Kjønn

Måltall

Kreft, nye tilfeller – per 100 000, standardisert

▼ Endre utvalg av...

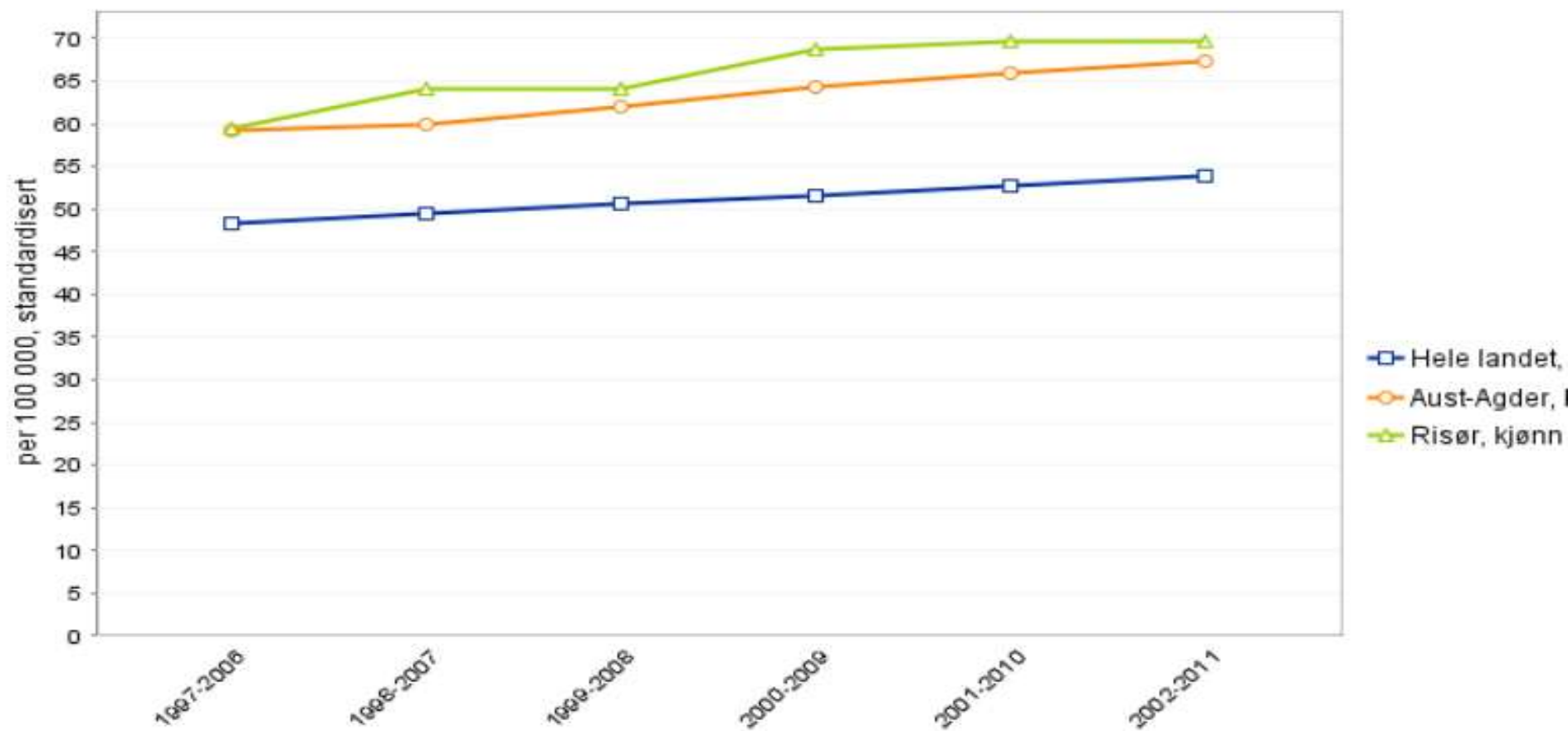
Geografi

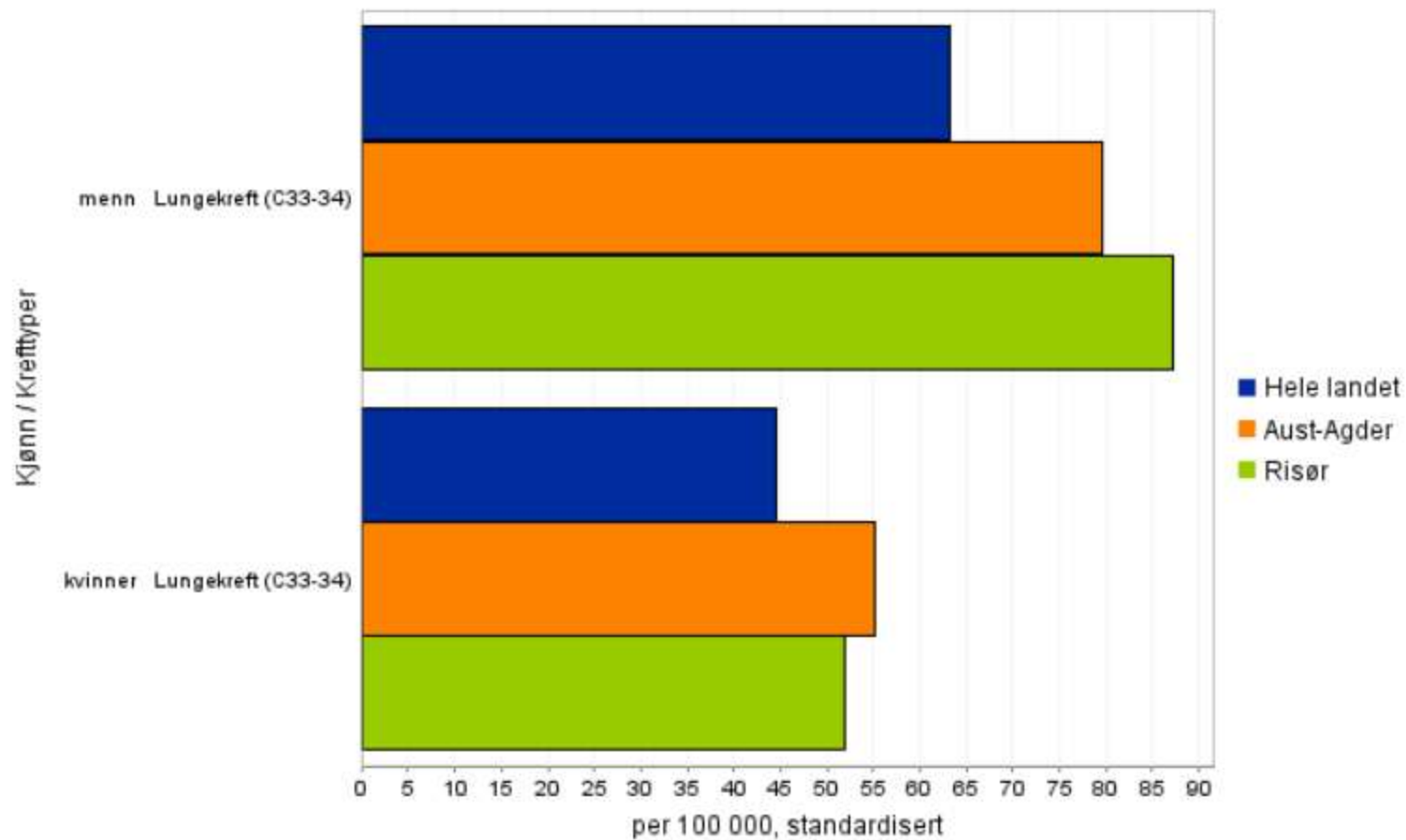
Kjønn

Krefttyper

År

Måltall

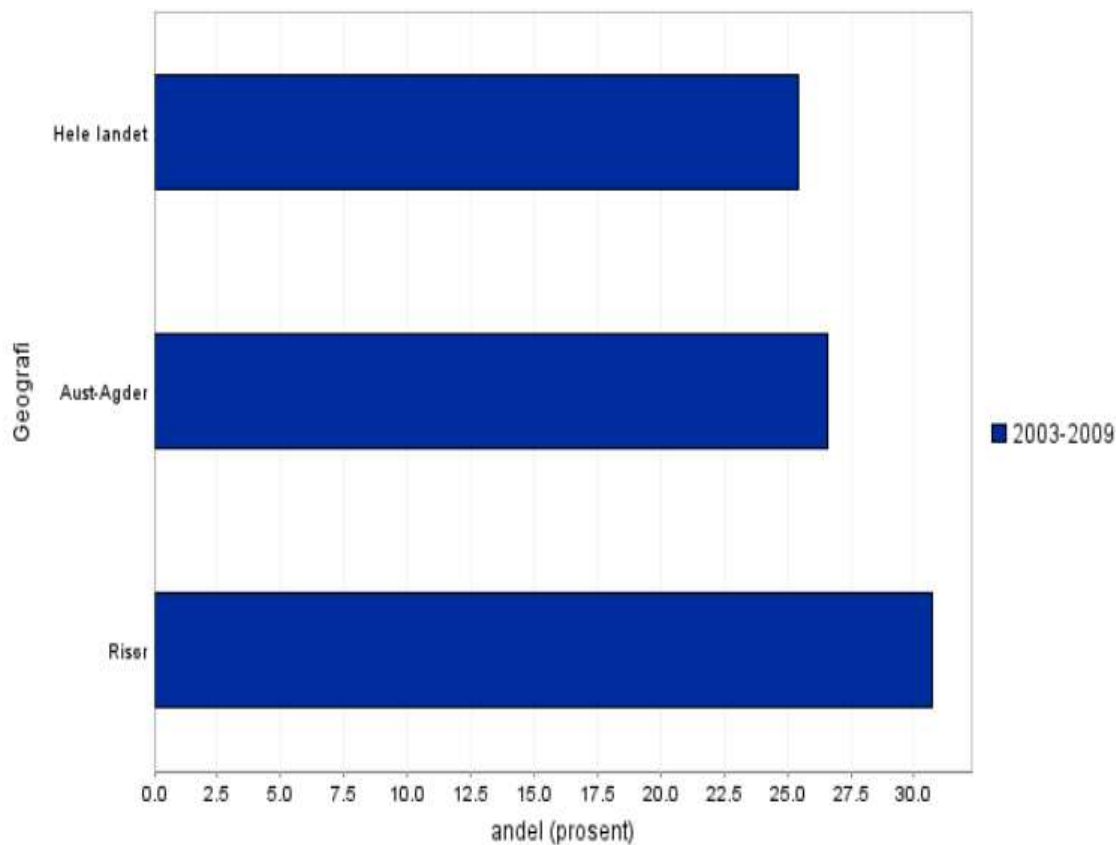

Overvekt og fedme, menn ved sesjon – overvekt inkl. fedme (KMI over 25), andel (prosent)

► Endre utvalg av...

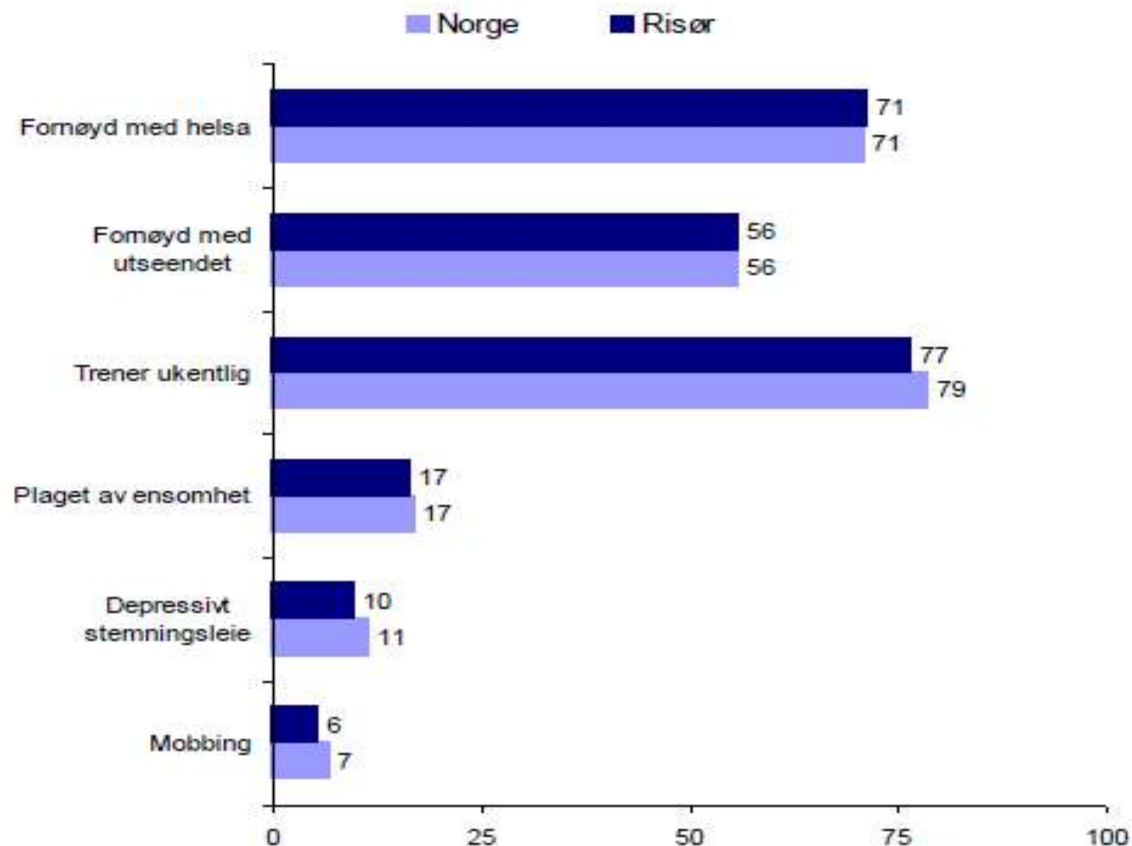

Ungdomsskolen

HELSE OG TRIVSEL

DEFINISJONER:

- Fornøyd med helsa:**
Andel som svarer «svært» eller «litt fornøyd» på spørsmålet: Hvor fornøyd eller misfornøyd er du med helsa di?
- Fornøyd med utseendet:**
Andel som svarer «svært» eller «litt fornøyd» på spørsmålet: Hvor fornøyd eller misfornøyd er du med utseendet ditt?
- Trener ukentlig:**
Andel som minst ukentlig deltar i enten idrett og trening på skolen (utenom skoletida), trener eller konkurrerer i et idrettslag, trener på treningsstudio eller helsestudio, trener eller trimmer på egen hånd, danser (som trening) eller er på kampsport eller selvforsvarstrening.
- Plaget av ensomhet:**
Andel som svarer «ganske mye plaget» eller «veldig mye plaget» på spørsmålet: Har du vært plaget av ensomhet i løpet av sist uke?
- Depressivt stemningsleie:**
Andel som har vært «ganske mye plaget» eller «veldig mye plaget» av følgende ting sist uke: Følt at alt er et slit, hatt søvnproblemer, følt deg ulykkelig, trist eller deprimert, følt håpløshet med tanke på framtida, følt deg stiv eller anspent og bekymret deg for mye om ting.
- Mobbing:**
Andel som svarer «minst hver 14. dag» på spørsmålet: Blir du utsatt for plaging/trusler/utfrysing av andre unge på skolen eller i fritida?

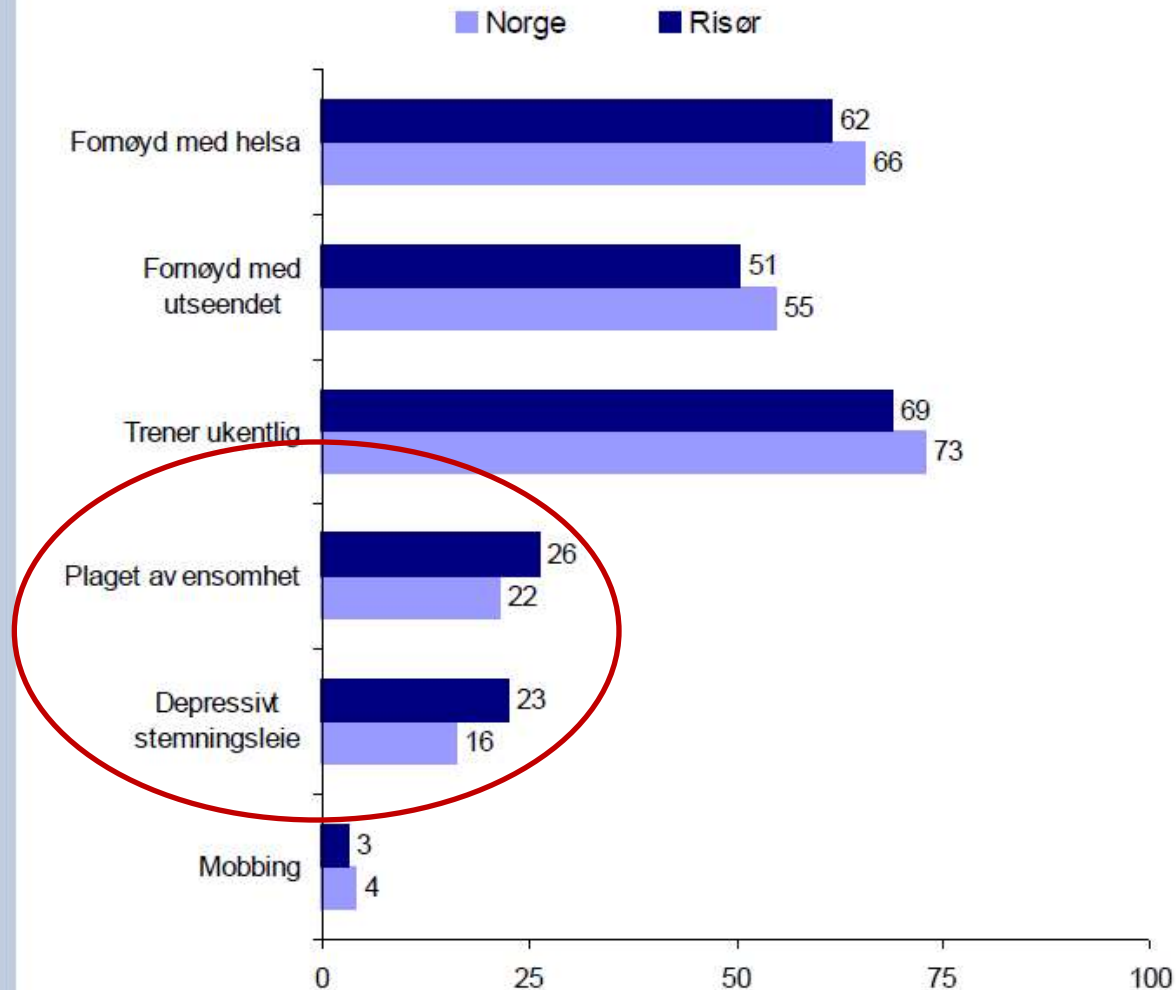

Videregående skole

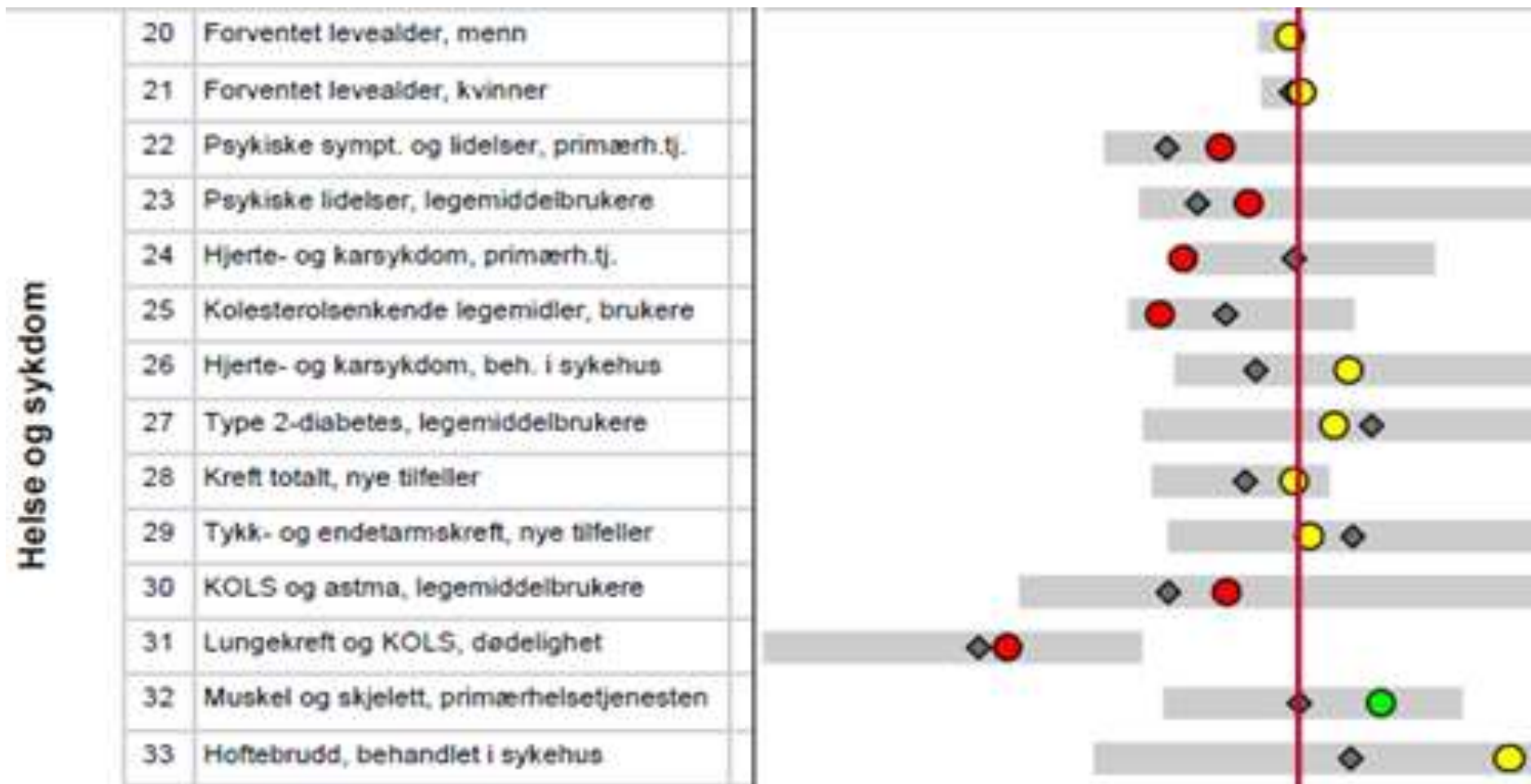
DEFINISJONER:

- **Fornøyd med helsa:**
Andel som svarer «svært» eller «litt fornøyd» på spørsmålet: Hvor fornøyd eller misfornøyd er du med helsa di?
- **Fornøyd med utseendet:**
Andel som svarer «svært» eller «litt fornøyd» på spørsmålet: Hvor fornøyd eller misfornøyd er du med utseendet ditt?
- **Trener ukentlig:**
Andel som minst ukentlig deltar i enten idrett og trening på skolen (utenom skoletida), trener eller konkurrer i et idrettslag, trener på treningsstudio eller helsestudio, trener eller trimmer på egen hånd, danser (som trening) eller er på kampsport eller selvforsvarstrening.
- **Plaget av ensomhet:**
Andel som svarer «ganske mye plaget» eller «veldig mye plaget» på spørsmålet: Har du vært plaget av ensomhet i løpet av sist uke?
- **Depressivt stemningsleie:**
Andel som har vært «ganske mye plaget» eller «veldig mye plaget» av følgende ting sist uke: Følt at alt er et slit, hatt søvnproblemer, følt deg ulykkelig, trist eller deprimert, følt håpløshet med tanke på framtida, følt deg stiv eller anspent og bekymret deg for mye om ting.
- **Mobbing:**
Andel som svarer «minst hver 14. dag» på spørsmålet: Blir du utsatt for plaging/trusler/utfrysing av andre unge på skolen eller i fritida?

Helse og sykdom

Primærhelsetjenesten, brukere – kjønn samlet, 0-74 år, per 1000, standardisert

▼ Endre utvalg av...

Geografi

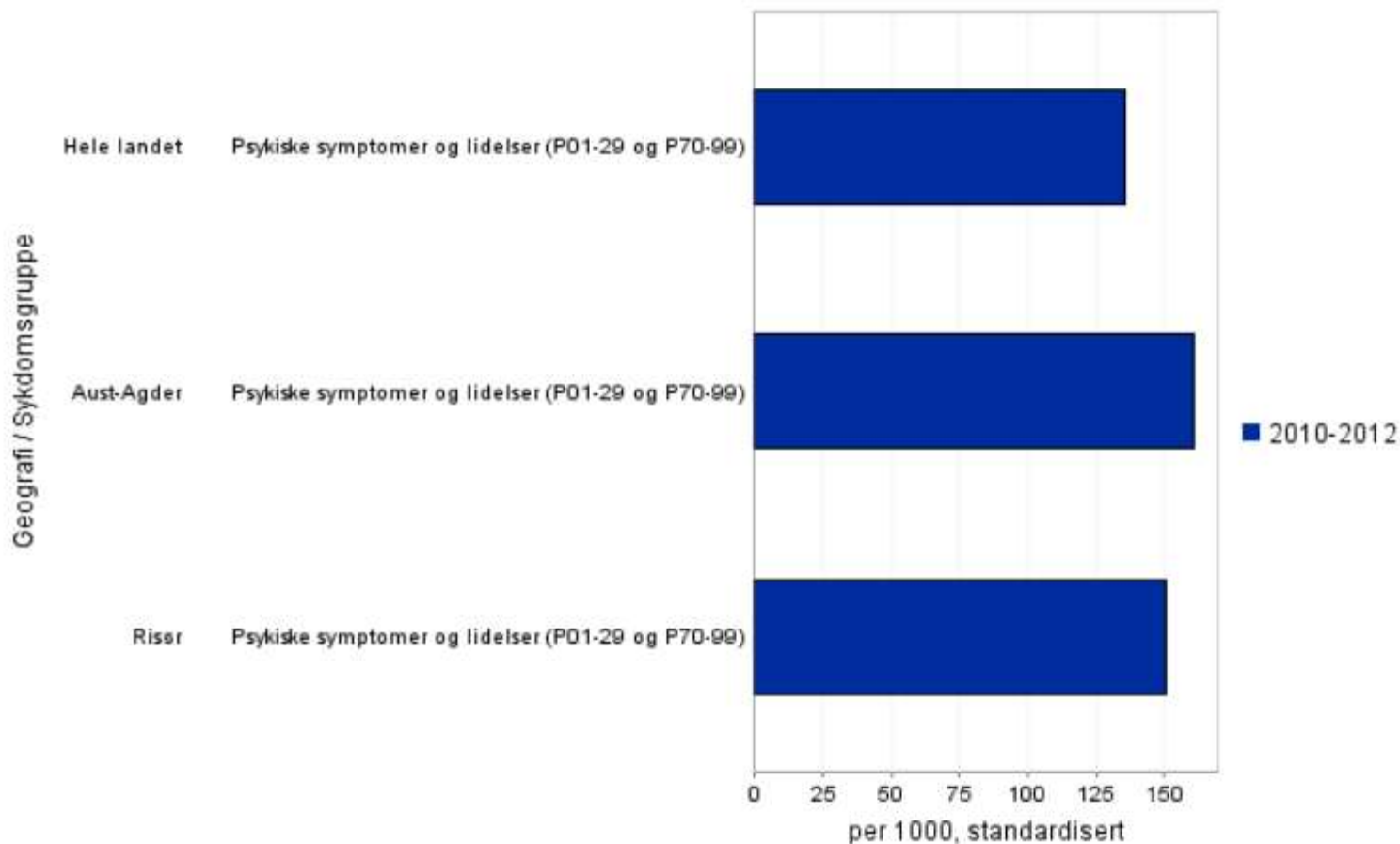
Sykdomsgruppe

År

Kjønn

Alder

Måltall

Legemiddelbrukere – kjønn samlet, 0-74 år, per 1000, standardisert

▼ Endre utvalg av...

Geografi

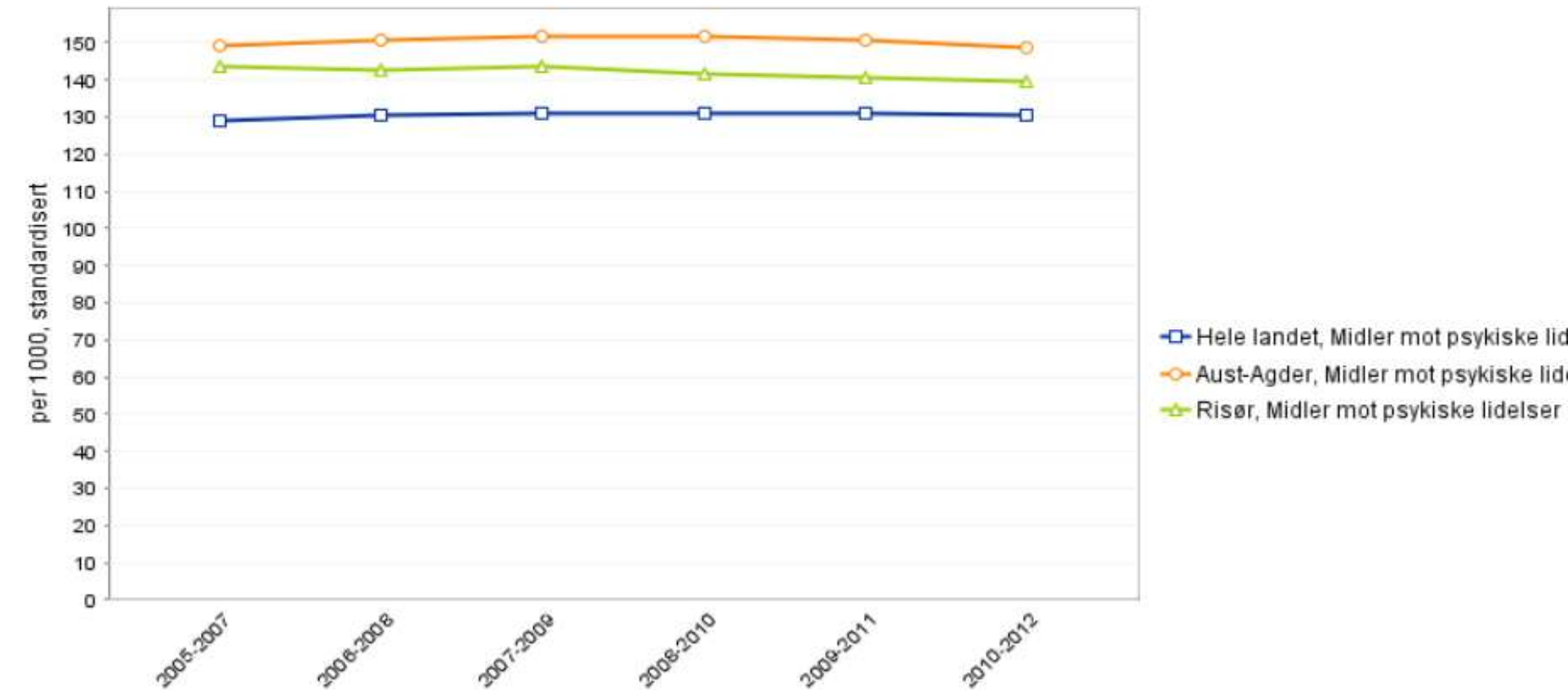
Legemiddel

År

Kjønn

Alder

Måltall

Primærhelsetjenesten, brukere – Hjerte- og karsykdomsdiagnoser, totalt (K70-99), kjønn samlet, 0-74 år, per 1000, standardisert

▼ Endre utvalg av...

Geografi

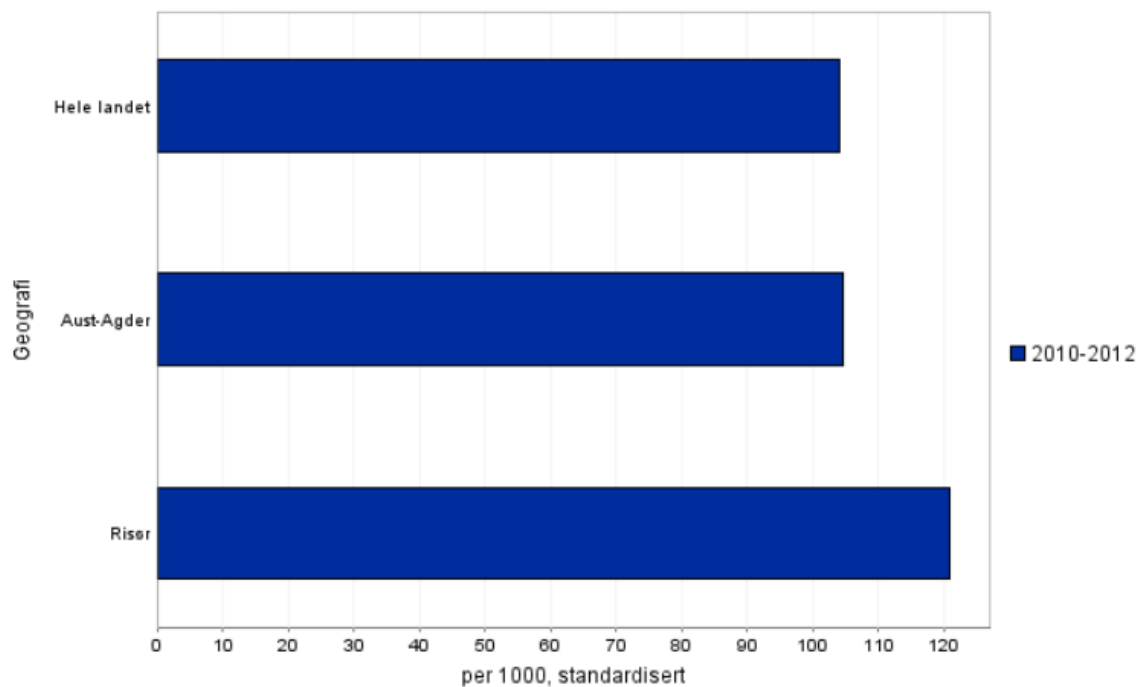
År

Sykdomsgruppe

Kjønn

Alder

Måltall

Legemiddelbrukere – kjønn samlet, 0-74 år, per 1000, standardisert

▼ Endre utvalg av...

Geografi

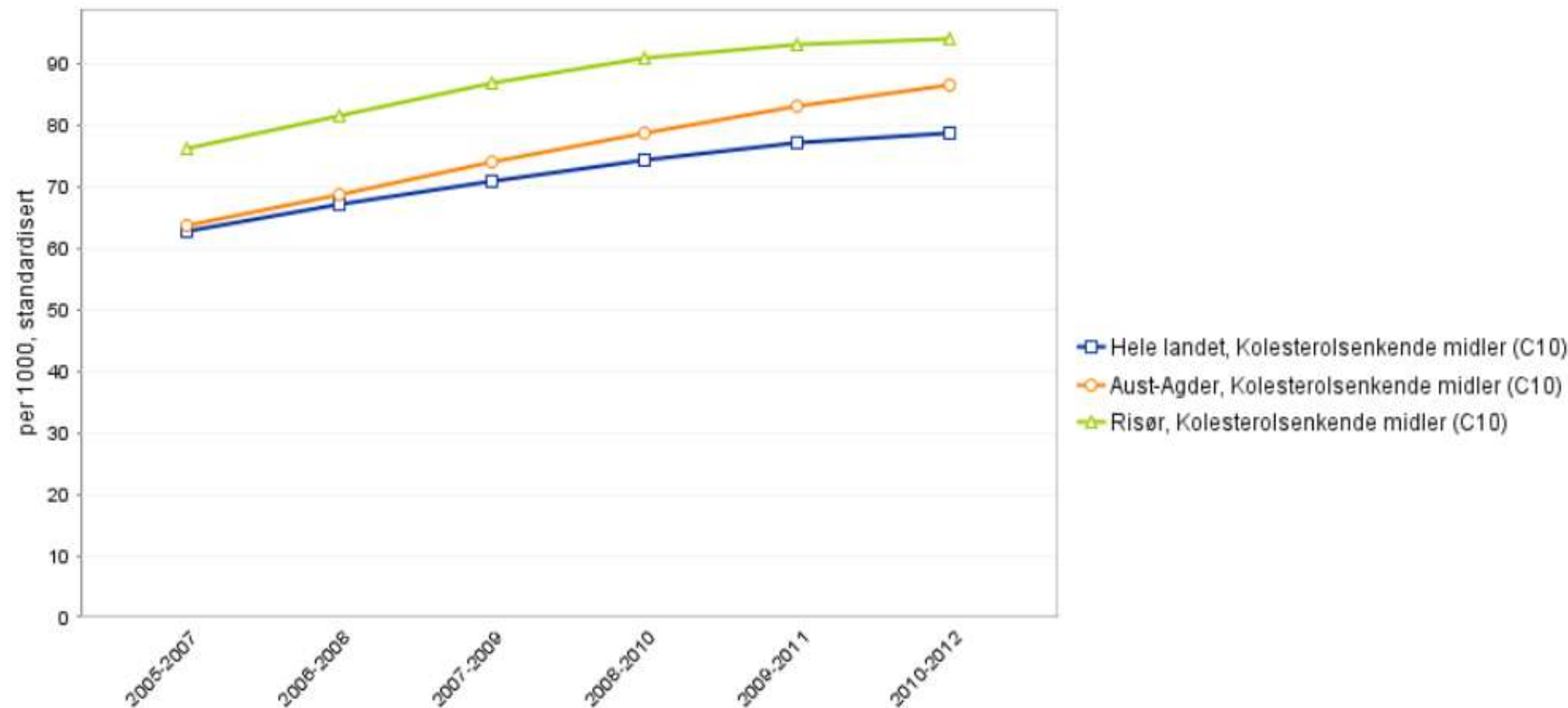
Legemiddel

År

Kjønn

Alder

Måltall

Noe av dagens folkehelsearbeid

- Nye/renoverte skolebygg
- Veilys, gang- og sykkelsti, grønne områder
- Nærmiljøanlegg og sosiale møteplasser
- Spe-/småbarnsteam, helsestasjon
- Kvello, LP-modellen
- Styrking av foreldreferdigheter
- Ungteam i NAV
- Tilbud v/helse- og ungdomstjeneste på vgs
- Frisklivssentral (kosthold, røykeslutt, samtale)

Politisk vedtak, jfr. Ålesund

Ålesund bystyre **vedtar at vedlagte rapport i samsvar med folkehelseslovens § 5 skal være kommunens «Oversikt over helsetilstand og påvirkningsfaktorer»**. Dokumentet benevnes «Folkehelsemeldingen», **og oppdateres årlig med tilgjengelig statistikk**. Dokumentet legges til grunn i kommunens planarbeid slik det er forutsatt i folkehelseslovens §6.

Bystyret ønsker at rådmannen starter holdningkampanje mot vold og mobbing mot medelever i ungdomsskolen.